

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Negyedévre . 1 frt 25 kr. = 2 kor. 50 fl
Félévre . . . 2 . 50 . = 5 . . .
Egész évre . 5 . . . = 10 . . .

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Egyes szám ára 7 kr. = 14 fillér.

Egyes példányok Groszman I. antiquar üz-
etében, Falkenstein Soma dohánytözedéjé-
ben, Nagy Lajos, Groszmann I., Gubás F. és
Hez Jenő fűszerkereskedésében kaphatók.

SZABADSÁG

SZERKESZTŐSÉG

KIADÓHIVATAL:

Széchenyi-utca 76. szám

(Vithen-ház.)

Ide küldendők a lap szellemi részé-
re illető közlemények, valamint az elő-
zetési díjak, hirdetések, nyiltterek és
reklamációk.

Hirdetéseket felvesz és rendkívüli
olcsó áron közöl a kiadóhivatal és
Wesselényi és Gedeon könyvnyomdája

POLITIKAI, TÁRSADALMI KÖZGAZDASÁGI, TANÜGYI ÉS HELYIÉRDEKŰ LAP.

A MISKOLCZI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT KÖZLÖNYE.

Kárpótlás a papoknak.

(E.) A szabadelvű reform-politika kezdi megteremni a gyümölcsöt.

A Wekerle-kormány amugy ötletszerűen belevette a kormányzati programjába az egyházpolitikai — reformot, s azt erősítette váltig, hogy az egyházpolitikai-reform a liberálisizmus kérdése és minden igaz hazafi és illetőleg a szabadelvű haladásnak minden barátja köteles támogatni a kormány politikáját.

Hogy ez a reform mennyiben a liberálisizmus kérdése és mennyiben nem az, el volt mondva e lapok hasábjain is már nem egyszer.

Mi is elismerjük, hogy a szabadelvűség és a haladás úgy szólva feltételezi azt a reformot, melyet a kormány az anyakönyvvezetés, a polgári házasság, a gyermekek vallása és a vallás szabad gyakorlata, valamint a zsidó vallás reczpcziója ügyében kezdeményezett, s a melyet most már mihamarább végre is hajtat.

A kormányrendeletnek egész özöne lett kibocsájtva a reformgyakorlat keresztülvitelére nézve. Szóval az előkészületek megtették minden vonalon.

Egy, ezen reformmal összefüggő kérdés elől a kormány mindekkorig következetesen kitért.

Emlékezhettünk még igen élénken arra, hogy a mikor a reform-akció kezdetét vette, úgy a sajtóban, mint a parlamentben ismételt felvetett a kérdés, hogy t. i. mi történik azokkal, akik a kormány egyházpolitikai reformja következtében eddig élvezett és jogosan megszerzett jövedelmeiktől üttettek el, értjük a minden felekezet papságát, a mely status tagjai annak következtében, hogy az anyakönyvvezetés más kezre bízatik, jelentékeny megrövidülést szenvednek eddigi jövedelmeikben.

Tudnivaló dolog ugyanis, hogy a felekezetek papjai — bármely felekezetet tekintünk

is — rendes fizetés czimen vajmi szűkös javadalmazásban részesülnek, s eddig a válóperekéből és anyakönyvi kivonatok készítéséből szerzett mellékjövödelmekből pótolták ki a rendes javadalmazásbeli hiányokat.

Mikor először volt szó, hogy az anyakönyvvezetés államivá tétessék és a polgári házasság jogintézménye behozassék, magában a parlamentben felvetett a papság kártalanításának kérdése és a kormány folyton ígérgette, hogy gondja lesz a papság által szenvedett jövedelemvesztés kipótlására.

A mint tudva van, a felekezetek közül elsősorban az ev. ref. vallásfelekezet hívei és papjai szegődtek egész készséggel a kormány reformpolitikájára mellé, egyrésztől azért, mert bár éreznők kellett, hogy a reform megvalósulása esetén jelentékeny vagyoni romlást szenvednek — magát a reformot, mint a szabadelvűség és a haladás követelményét tekintették és meggyőződésből csatlakoztak a reform híveihez, továbbá azért, mert a kormány kilátásba helyezte, nemcsak, hanem komoly ígéretet is tett, hogy a papságot a jövedelemvesztésért kártalanítani fogja.

És mi történt?

Az, hogy az ev. ref. papság és a felekezet hívei mindvégig támogatói voltak a kormány egyházpolitikai reformjának, s java részben épen e támogatásnak köszönhető, hogy a reform ténynyé vált — a kormánynak pedig mindekkorig mit sem tett a papság tett ígérete beváltását illetőleg.

Elfogadta a papságtól a támogatást, ígérettelkél biztatta őket a politikai akció mellett való kitartásra, ugyszólva kötelezettséget vállalt magára arra nézve, hogy a papság e reform következtében nagyobb anyagi károsodásnak kitéve nem lesz és most, mikor a reformot a gyakorlati életbe akarják bevinni — akkor a kormány egyszerűen agyonhallgatja a papságnak tett ígéreteit; egyszerűen ad akta

teszi a kártalanítás kérdését; szándékosan megfeledkezik még tán arról is, hogy egyszer-más-kor minő biztatás mellett toborozta össze e reform híveit, egy szóval a kormány most már tudni sem akar arról, hogy a kártalanítás ügyének rendezését megígérte, s hogy ebben az érdekekben tenni is kell valamit.

Hogy különösen az ev. ref. felekezet papsága a válópörök és anyakönyvi kivonatok kiadása czimén tényleg mily mérvű jövedelem élvezetében volt eddig és mily mérvű jövedelemtől esik el a reform életbeléptetése után, számszerűleg meghatározni nem tudjuk, annyit azonban tudunk, hogy némelyik pap bevételeinek tekintélyes részét e mellékjövödelmek képezték, kétségkívül igen érzékeny anyagi károsodás éri épen azt az osztályt, a mely legtöbb önzetlenséggel szegődött a liberálisizmus jelszava alatt megindított reformációkhoz és legtöbb bátorsággal állott meg a maga örállomásain a fenyegető veszedelmek között.

Ezzel szemben a kormány álnoksága, hitegetése és kötelességszegése ép oly kirívó, mint elítélendő ellentétet képez, a mely nagyon szomorú világításba helyezi az egész reformakció folyamán követett kormánypolitikát, s főképp azt a kétszínűséget, mely az egész politikai akciót jellemzi.

Most nincs ugyan együtt a törvényhozó testület, a mely előtt a kormány felelősségre vonása megtehető volna, de már most jó előre figyelmessé tesszük a hivatott tényezőket, hogy legelső teendőjük legyen az országgyűlés megnyílása után számon kérni a kormány ígéreteit, s megkérdezni, hogy mikor és mikép szándékszik a papság kártalanításának ügyét rendezni? Mert ez már nem liberális politika többé, kártalanítást ígérni s azt nem teljesíteni.

Ezt magyarul álnokságnak és szőszegésnek hívják.

A SZABADSÁG TÁRCZÁJA.

Első az Isten.

— A „Szabadság” számára írta: **Fergách Endre.** (3.)—

A férfi nagyot lélegzik. De mi haszna ez is? Holnap újra itt lesz Izsák, itt a másik, a harmadik, a tizedik hitelező. — Ah, a holnap még keservesebb dolgot hozott. Mikor Dénes bement a nők szobájába, feleségét és leányát sirva találta. Elfacsarodott a szive, a jobbik szive. Hiszen van rá ok e szomorú állapotban, de hát sirással nem segítenek semmit. Nem is azért hullanak itt a könyvek szép selyempillákról, hanem mert a gyógyszerész visszaküldte a jegygyűrűt.

— Még ez is? tör ki mint egy vulkán az iszonyu ember. — Hát csakugyan nincs Isten az égben? — s hatalmas öklével fölfelé fenyeget. — De megölöm! eloltom a gyávat. Az a gazember, semmirekellő, silány, nyullal béelt, tükörmászó, kotnyeles, felpiperézett bitang; az teszi így csúffá az én családomat? — Megölöm! És fuj a dühös nagy férfi, mint egy orkán. Neje siet csendesítésére.

— Ne dühöngj édesem, jobb hogy így történt

— Jobb? Hát akkor miért sirtok? És mint az rendkívüli izgatottságnál szokott történni, kedélye a legkeményebb dühösségről átugrik a leglágyabb érzékenységbe. Két nagy tenyerébe fogja lánya fejét,

csókolja haját, homlokát, simogatja roppant kezeivel arczát, vállát, s gügyög hozzá a jobbik szivéből meleg, puha szavakat: „Ne sirj édes bokrom, kedves galambszálam, nem méltó a te kezre az a kőczipor.”

De annak a sirása olyan, mint az őszi eső, nem lehet kivárni a végét. Apja, anyja csitítja a szép leányt vigasztaló szókkal, okos beszédekkel: Látod édes drágánk, milyen haszontalan firma az, a ki pénzzel vált jegyet, vagyont akar és nem szerető szívet, milyen életed lett volna mellette anyalom?! Hiszen a boldogság a cél és nem a házasság.

Igaz, igaz, de hol van az a boldogság, mennyire lehet most a Daku Dénes uri házától?

Azután ez is csak elmúlt.

A szép leány elzárta saját külön bánatát. A külső világ tán nem is tud róla, a külső világ előtt sokszor nagyobb dőrejt támaszt egy széttört ablaküveg, mint egy széttört sziv.

Mikor a gyors agár meglátja a zsákmányt, nem pihen, míg azt halálra nem kergeti, így tesznek a közönséges prókátorok is.

A Daku Dénes házában egyik foglalás a másikat érte. Mint mikor körvadászatok alkalmával a szegény vadak körül mind szűkebbre szorul a kárka s minden oldalról ott vár a bizonyos halál; úgy volt ez a nagy, óriás ember mindenfelül beke-

ritve s látta magára leselkedni a halált. De micsoda halált! . . . Bátyjaihoz hiába fordult Igaz, hogy katonai büszkeségével a multban sokszor megsértette őket, de hát: „Nem az a jó testvér, ki jót ad a jóér, de ki karját megnyitja a tántorodóért.” — Gábor bátyja, aki legneveltebb volt köztük, azzal az erkölcsi oktatással utasította el, hogy „aki manapság élni akar, az ne a szívet tegye a tenyerébe, hanem a botot vegye a markába.” — A gazdag Áron kimondta áperre, hogy ő halottak feltámasztásával nem foglalkozik. Dénes öcscse pedig halott. Erről az Áron úrról találon mondta a kántor — a ki humoros ember hírében állott. — hogy valamikor kicsi korában nyitott ablaknál altatták el s valami varju kilopta belőle a szívet, azóta még álmában is ébren van, nehogy ismét vissza lopják.

A végrehajtás ideje ki van tűzve, ló, kocsi, ház, butor, minden lefoglalva. A prókátor — akarom mondani az agár — nem hagyja menekülni az elébe került nyulat.

Mint a kalitkába zárt oroszlán jár föl s alá Daku Dénes lakásában s kitör oktalanul a csordulásig nőtt keserűség a rosszabbik szivéből: Végünk van, koldusok leszünk Most segítsen hát az a ti Isten tek ha van, akihez imad oztok asszonyi lángszívvvel, most mutassa meg, hogy mit tud, vagy öljön meg bennünket mindenestől. Daku Dénes koldulni fog, ha ha ha ha ha ha!!! . . . a nagy, óriás ember végig esett a szoba padlóján.

Zelenka Pál lemondása.

(A tiszai ág evang. egyházkerület közgyűlése.)

Népes volt a tiszai ág. evang. egyház kerületi közgyűlése mely Debreczenben a lutheránus templomban szerdán e hó 21-én folyt le érdekes és fontos tárgysorozattal. A megjelentek száma meghaladta a százat.

Közgyűlés előtt istentisztelet volt, melyen Glaufer Pál rimaszombati lelkész imát mondott

A gyűlésen Zelenka Pál püspök és Szentiványi Árpád, h. főgondnok elnökölték.

Zelenka Pál nyitotta meg az ülést, üdvözölve a megjelenteket. Az elnöki megnyitó beszéd után felolvasták a püspöki jelentést.

Bevezető soraiban Zelenka püspök megemlékezik az egyházpolitika nagy eseményéről, s azt kérdi: Van-e okunk zugolódni, mikor Krisztus egyházának lényege, szelleme vitetik át az állami intézményekbe és a közéletbe? Nem. Majd így folytatja: A hozott és megalkotandó új törvények, az u. n. egyházpolitika: reformtörvények egy új reformációnak az államban és egyházakban kezdete s mint ilyen, valójában idejében jött, ami egyházunkra nézve is, hol már tulbő számban merészkedtek az egyház elsatnyulására, még pedig a szellemi és anyagi nagobbértékét személyesítő sorában a holt tagok, — melyben a misera plebs contribuens régi robotja és a polgári közegek kényszerült elbánása az egyház sok élettelen cselekményeivel együtt nem vallott már azon berendezésre, szellemre és érzelmeire, mely a szellemi vezetésre hivatottak szellembősége és hű gondozása által élő kertté tudta átváltoztatni a közéletet egykor s tette azt valójában a Krisztus egyházává. Minden átmenetnek megvan a maga nehézsége, bizonyos mérvű vesztesége, bizonyos számú áldozata, melyek alól való kivételre egyházunk sem nyerhetett szabadalmat. Az az erő azonban, mely annyi baj és veszély közt mentő- és építőerőnek bizonyult egyházunkban: a lelki tanítói hithűség s a hűvek szeretetteljes áldozatkészsége által megszentelt ragaszkodása, az az erő, melyet az állam minden polgára iránt egyforma igazsággal mutat az alkotmányos állam s kezd már a többi történelmi egyházak hű munkatársai fenntartására is közreműködni, az az égi erő főleg, mely a viharos időkben a megváltó hatalmával mentette meg az elsüllyedéstől a tenger e kis hadihajózás biztos kikötőbe vezető egyházunkat: ez a hármasság, államilag és egyháziilag is ujuló ezen időszakban a fokozódó egyházszertet, hagyományos áldozatkészség, anyagi érdekközösségtől ment lelkészek hűsége által szívélyesebbé, kedvezőbbé, biztosabbá és sikeresebbé teszik majd az egyház közéletét. Nem annyira betűje, mint inkább hatása az új törvényeknek, az állam és egyház folytatólagos intézkedéseivel együtt váltak ujító erővé egyházunkra nézve. Benne vagyunk! Legyünk rajta: sok fohász, több munka s az ur megsegít.

A püspöki jelentést tudomásul vették és megjelenezték.

Anyá és leány kétségbeesve rohannak melléje. Azt hitték, hogy megőrült. Ott fekszik mozdulatlanul. Vagy talán a szél ütötte meg. Költőgeti nője, szép szomorú lánya meleg szeretettel, édes bús szavakkal. — Aztán magához is tér. Nem örült meg, a szél sem ütötte, hanem az iszonyu lelki rázkódás folytán beteg lett az erős ember, ágyának esett.

Mi lesz most? Siralomház igazán a Daku Dénes háza. Orvos Kozmár községében nincs, a járás székhelyéről jár oda mind a kettő, de ezek — a kántor mondásaként — úgy kezére dolgoznak a halálnak, mintha perczenet kapnának tőle. — Már két hét óta kurálják, savanyu arczczal ki is jelentették, hogy itt csak az Isten segíthet. Hallotta ezt Daku Dénes is és töprengett, hogy hát csakugyan is segítene az az „úr, akit ő nem ismer?”

Az este teregeti szét barna fátyolát, az alkony olyan szomorú, mintha szemfedő ereszkednék alá. Sajátszerű csend honol, azt hinné az ember, hogy hallja az éjszakát leszállani. A szép Dóra ott ül a beteg ágya mellett, szorongatja annak forró kezeit, oda teszi halvány arczát a beteg égő homlokára s mint valami mennybéli angyal, susogja neki: apám, imádkozzunk!

— Nem tudok! nyögi az elgyötört férfiú.

— Majd mondom én apám, csak egy sóhaj-tással, egy szivmozdulással emelkedjék ahhoz, aki egyedül segíthet. Az apa lehunyja fáradt pilláit s

Ezután váratlan és meglepő esemény következett.

Zelenka Pál püspök bejelenti a püspökségről való lemondását.

Hirtelen mozgalmal hangos lett a gyűlés.

— Nem fogadjuk el!

— Maradjon!

— Éljen az elnök!

Ilyen felkiáltások hangzottak mindenfelől, úgy hogy bajos volt egyhamar ottan szót érteni. Utóvégre is a gyűlést egy órára fölfüggesztették.

Ez alatt a gyűlés tagjai csoportokban tárgyalták az elnök lemondását, melyre nem voltak elkészülve s a melyet megmagyarázni hirtelen nem igen tudott senki sem.

Zelenka Pál a szünet alatt eltávozott a gyűléstől s annak folytatásán már nem is vett részt.

Egy óra elteltével az ülést folytatták. Kubinyi Árpád bejelentette az elnök lemondását, melyet a gyűlés tudomásul vett.

Ezután az elnöki széket Terray Gyula kor-esperes foglalja el. Zelenka Pál püspök lemondását a közgyűlés elfogadja s az új választás iránt elrendeli az intézkedéseket.

Minden valószínűség szerint az új választáson ismét Zelenka Pált választja meg az egyházkerület.

A nagy népszerűségnek és tiszteletnek örvendő főpap lemondásának okát többféleképen kommentálják a kerületi gyűlés tagjai.

Sokan azt hiszik, hogy Zelenka azért mondott le, mert az árva és lip-tói kerületek nem őt választották meg püspöknek.

A közgyűlés után egy küldöttség kereste fel Zelenkát, hogy a folytatólagos közgyűléseken való megjelenésre rábírák. Ugyancsak fölkérték arra is, hogy a püspöki teendőket addig lássa el.

Délben gazdag lakoma volt a „Bika” szálló nagytermében, hol az egyházkerület tagjain kívül ott voltak Debreczen notabilitásai is.

Péchy Tamás betegségére hivatkozva táviratilag mentette ki elmaradását.

Ott voltak: Zelenka Pál ev. püspök, Kiss Albert orsz. gy. képviselő, Puky Gyula táblai tanácselnök, Fekete Sandor megyei főjegyző, Wolafka Nándor róm. kath. esperes püspök, Boczkó Sámuel főkapitány, Ábrahám tisztifőügyész, Dégenfeld József gróf, főispán, Király Gyula, Körner tanácsnokok. Eötvös K. Lajos tanfelügyelő, Mayer Emil, Sesztina, Szigemeth stb. Az első pohárköszöntőt Szentiványi Árpád mondotta lelkes szavakban emelve poharát a magyar királyra Kiss Albert, Materny Lajos ág. ev. lelkész és Wolafka Nándor, Zelenka Pál püspököt, Szentiványi Árpád Tisza Kálmánt Balog ág. ev. lelkész Szentiványit eltette. A lakoma csak a késő esteli órákban ért véget.

Dóra összekulcsolva büntelen kezét, meleg fohászba kezd. Ha szállott valaha igaz imádság az egek felé, ez olyan volt s ha volt valaha igaz imádság meghallgattatva, ez meg lett, A napokon át láztól gyötört férfi mély álomba merült, már pedig a kántor mondásaként, egy órai álom többet ér két üveg orvosságnál. És álmában megjelent az apja szelleme s szemrehányóan beszélt hozzá: Látod milyen nyomorult vagy, látod hogy utolsó vagy, mert nem ismered azt, a ki első; látod, hogy a legerősebb ember is hitvány féreg, egy szem por, a nagytehető Isten előtt, olyan, mint az agyag a fazekas kezében. Látod, hova jut az ember Isten nélkül. Gyógyulj meg és térj meg!!

Mikor a hajnal eloltogatta rózsaujjáival a csillogokat, Daku Dénes egész megkönnyebbülve érezte magát. Átesett a krízisen. Úgy érezte, hogy éhes, pedig egy hét óta nem volt szájában egy betevő falat. Neje és leánya sietnek készíteni üdítő leveskét, valami gyenge hust s kínálják örömmel, hogy egyék.

— Megálljatok! — szól az elcsigázott nagy ember s kezével fölfelé mutat — „első az Isten!” imádkozzatok kedveseim, én még nem tudok.

* *

(Vége köv.)

A nemzeti demokraták Diósgyőrött.

A nemzetközi izgatónak ütött a végórájuk. A magyar munkások belátták, hogy nem mind fenéki tejfel mindaz, amit ezek a bujtogatók beszélnek s most iparkodnak lerázni magukról az ő kenyérükön élőködőket.

Nagy e miatt a röknyölés a bujtogatók táborában. Fűhöz-fához kapkodnak, szidnak, rágalmaznak mindenkit, akit az ő kátyuban alaposan megrekedt szekerüket kitolni nem igyekszik.

Azonban nem fog sok időbe telni, mikor az egész banda magára lesz hagyatva s a magyar munkások felismerve, hogy a sok szóbeszéd alatt tulajdonképpen a nemzetközi izgatók saját jól felfogott érdekeiket istápolják, lerázzák nyakukról az ő zsirjukon élőködő, hazafiatlan, pénzért jajgató Mes-siásokat.

Megindult a mozgalom ellenük, bátran sikrásszálla állott ki ellenük a nemzeti demokrata munkáspárt. Tudjuk nagyon jól, hogy a nemzetköziesek úgy, mint másokat, ezt a pártot is földig fogják piszkolni, szidalmazni, de ez nem fogja megháborogni a nemzetieket hazafias munkájukban, melyet rokonszenvvel kísér a magyar közönség. Nem fogja őket utjokban a rágalom, a piszok megakadályozni, mert ismerik jól azt a magyar közmondást, hogy „kutya-ugatás nem hallatszik fel az égbe.”

A nemzeti demokraták megindították e mozgalmat s szent István ünnepét arra használták fel, hogy a diósgyőri vas- és aczélgyár munkásaival megismertette a hazafias párt nemes és a munkások jólétét előmozdítani törekvő céljait, melyért a párt vezetői öt év óta ernyedetlen kitartással, szép eredménnyel küzd.

Hetek óta készülődött a diósgyőri munkásvilág arra a gyűlésre, melyet szent István napján tartott meg a hazafias demokrata munkáspárt a gyártelep nagy iskolájában. Körülbelül ezerötszázan jöttek össze a kitzűtött időre, hogy a magyar munkások küldötteit meghallgassák.

A nagygyűlést Engel Tóbiás, a párt elnöke nyitotta meg, röviden vázolta a nemzeti demokrata munkáspárt megalakulását, melyre már régebb idő óta égető szükség volt. Kellott, hogy legyen egy önzetlen munkáspárt, mely a magyar munkások igazainak kivívásáért felvegye a harcot a munkásokat két évtized óta bujtogató, lázító, önző nemzetköziesek ellen. Beszédét, melyet többször éljenzés és helyeslés szakított féibe, azzal végezte, hogy vajha a magyar munkások minél előbb tudtára jönnének annak, hogy helyzetüket nem lármával és kevés eredményt érő czéltalan háboruszkodással, hanem egyöntetű nemzeties és tiszta politikával lehet megjavítani. Felszólítja társait, hogy csatlakozzanak a nemzeti demokrata párthoz.

Az általános helyesléssel kísért beszéd után Hübsch János szólott, fejtegetve a nemzetközieség eredetét, fejlődését s ennek ferde kinövésait. Hatalmas szavakkal ítélte el a nemzetköziesek rít és jellemtelen támadásait a nemzeti törekvések ellen. Beszéd a nemzetközieseknek a magyarság elleni harcáról s arról a mindenki által elítelt mozgalomról, hogy a bujtogatók a millenium ellen terveznek tüntetéseket. Beszédét lelkesült éljenzés mellett azzal végzi, hogy bizik a magyar munkások önzetlenségében s hiszi, hogy ellent tudnak állani a nemzetközies csábító szavainak, rít hazafiatlan törekvéseinek.

Szikora Zoltán lépett ezután az emelvényre s kifejtette, hogy a nemzetköziesek nem lehetnek a munkások igaz barátai, hiszen arra törekednek, hogy a munkás mindinkább izoláltassék a társadalomtól s hogy helyzete minél súlyosabb legyen. Utal a lefolyt sztrájkmozgalmakra, melyek rcsz és megmondhatatlan vezetés miatt elbuktak s a résztvevőket még sanyarubb helyzetbe juttatta. Majd élénk helyeslés mellett fejtegeti, hogy a munkások helyzetén csak a nemzeti demokrata párt van hivatva javítani, mert a párt komolyan akarja a munkások jólétét előmozdítani s kívánságait kiküzdeni.

A szóló ezután a földfelosztás keresztülvethetlenségét fejtegette s rátért az általános szavazati jogra, melyet az állam csak oly munkásokoztálnak adhat meg, mely az államformát elismeri és az ellen uton-utfélen nem bujtogat. Hiszi, hogy kifejődik már az az idő, mikor a munkás szavazatával részt vehet a törvényalkotók munkájában. Felszólítja végül a munkásokat, hogy ne hallgassanak semmiféle jött-ment individuumokra, hanem sorakozzanak komoly törekvéssel azon zászló alá, melyet fennen lobogtat a nemzeti demokrata munkáspárt.

Ezután Deák József diósgyőri munkás a következő határozati javaslatot terjesztette elő:

Szent István, az első magyar királynak nemzeti ünnepén Diósgyőrben összegyűlt munkások kijelentik, hogy a hazánkban felburjánzott nemzetközi szocializmus ellen tiltakoznak és annak hazafiatlan működését elítélik.

A diósgyőri munkások a politikai, anyagi és szellemi fejlődést a nemzeti demokrata munkáspárttal karöltve kívánják keresztül vinni, mert az általa választott komoly és férfias eszközök, minők például az általános szavazati jog, a lakás-kérdés, munkáskamarák szervezése, a rokkant- és nyugdíjintézmény kötelezővé tétele stb. nagyobb biztosítékot nyújtanak a munkáskérdés czélszerű

megoldására, mint a társadalom felforgatására irányuló főrekvések

Hazánkat szeretjük, megtagadni soha nem fogjuk, annak törvényeit tiszteljük. Mivel hazánkban ezen elveket a nemzeti demokrata munkáspárt képviseli, kijelenti, hogy e párthoz egy szívet és egy lélekkel csatlakozik.

A gyűlés a határozati javaslatot szünni nem akaró lelkes éljenzéssel tette magáévá, mely után az Inök megköszönte a munkásoknak a gyűlés iránt való érdeklődését s azt, hogy a gyártelep igazgatósága az iskola termét átengedte a gyűlés megtartására. Végül még egyszer intette munkástársait a hazafiatlan izgatóktól és azután a gyűlést éljenzések között bezárta.

HIREK.

— **Zelenka Pál püspök fogadtatása Debreczenben.** Zelenka Pál a tiszai ág. evang. egyházkerület püspöke hétfőn este 7 óra 40 perczkor érkezett Debreczenbe. Fogadtatására megjelentek a helybeli ág. ev. egyház vezérlelő férfiai Materny Lajos lelkészszel és Veszter István felügyelővel az élükön. Képvisele volt Debreczen sz. kir. város, valamint Hajdúvármegye közönsége. A vonatról leszálló Zelenka Pál püspököt harsány éljenzéssel fogadták. A debreczeni ágostai evangélikus egyház nevében Materny Lajos lelkész üdvözölte melegen, mire Zelenka válaszolt. Majd a város nevében Vértessy István főjegyző, Hajdúvármegye részéről pedig Rásó Gyula királyi tanácsos intéztek hozzá rövid szívélyes üdvözlő beszédet. Miután gróf Dégenfeld József főispán többeket bemutatott a püspöknek, ez Vértessy István főjegyzővel a város ötos fogatán szállására hajtattott.

— **Dr. Miklós Gyula főispán párbaja.** Dr. Miklós Gyula, vármegyénk főispánja szerdán délután pisztolypárbajt vívott Inczedy Lászlóval, a „Magyarország” helyettes szerkesztőjével. A párbajra a nevezett lapnak ama cikkje adott alkalmat, melyben annak története van elmondva, hogy Kellner Ignác heő-csabai jegyző miért nem lehetett anyakönyvvezető? A párbajra ezen cikkből folyólag váltott távirat adott okot. Dr. Miklós Gyula provokáltatta Inczedy Lászlót a párbaj szerdán délután történt meg Budapesten az I. honvédszászrezred laktanyájának lovardájában. Az első lövést Miklós Gyula intézte, megtevéen az öt lépés advanceot, azután Inczedy László lött advance nélkül. A második lövésnél a megejtett sorshuzáshoz képest a felek helyét változtattak. A lövések ezuttal csaknem egyszerre dördültek el. Mind a két lövésnél a golyók közel a felek mellett sivitottak el, a második lövésnél a Miklós Gyula fegyverének golyója Inczedy László fejéhez közel sivitott el és a feje fölött mintegy félarasnyival a falba furódott. A segítők a párbajt ezzel betejezettnek jelentették ki. A felek nem békültek ki.

— **Zenés mise.** Szent István napján a minoriták templomában reggeli 8 óraker ünnepi szent mise volt, amelyen Szőke Dániel házfőnök celebrált fényes segédlettel. Mise alatt műkedvelőkből alakult ének és zenekar adta elő Holubek „B dur” magyar miséjét. Az énekkarban részt vettek: Soltész Anna, Szendeffy Mariska, Geöczy Mili, Nagy Steffy és Lotti, Rác Gizella, Zohány Margit és Hradil Mili kisasszonyok; Beregszászi Károly, Klima Mihály, Grill József, Horeczky Józef, és Gruber Ferenc. A zene- és énekkar a misét Hradil Vincze vezérléte mellett kitünően és szabatosan interpretálta. Offertoriumkor Soltész Anna kisasszony Klima Mihály zene-tanár által komponált D. dur solót énekelt mély érzéssel és finom árnyalattal. A soló éneket Weber István tanár kísérté orgonán. Mise után áldozás volt.

— **Esküvő.** Kerékgyártó Károly, helybeli fiatal törekvő táncztanító folyó évi szept. hó 1-én d. u. 5 óraker a mindszenti róm. kath. templomban esküszik örök hűséget Németh Lajos miskolczi polgár szép és kedves leányának Etelkának. Tartós boldogság kísérje frigyüket.

— **Hymen.** Wendler József herencsvölgyi lakos, ügygyári hivatalnok a közelmúlt napokban jegyet váltott Petyko Mariska urhölgygyel, néhai Petykó József főerdész kedves és művelt leányával Miskolczon.

— **Kitüntetett tanító.** Szép ünnepélynek volt tanuja a napokban Keresztes-Püspöki községe. Baták János kántortanítót a király a nevelés és tanítás terén szerzett érdemeiért, a koronás ezüst érdemkereszttel tüntette ki. Az ünnepség a templomban kezdődött s a község házában végződött, hol dr. Miklós Gyula vármegyénk főispánja tüzte a kitüntetett mellére a keresztet. Megható volt, midőn a tanítványok nevében Vizi Imre községi bíró üdvözölte öreg tanítóját. Az ünnepély magyar szokás szerint lakomával végződött. Az ebéd Keszler Bertalan plebános házában volt.

— **Kedélyes házastársak.** A vármegye egyik előkelő családjával esett meg az alábbi mulatságos kis história. A férj és feleség utban voltak Mező-Csáth felé. Utközben jó házastársak módjára összeperlekedtek. A menyecske, a ki annak idején jó partió volt, azzal támadt az urára, hogy „hallgasson maga élnetetlen fráter, hisz ez a kocsi is az enyém, a melyen ül, — szálljon le róla rögtön!”

— **Jól van, — felelé a férj, — de a lovak az enyéim.** S leszállván a kocsirol, az elhagyott országút közepén kifogatja a lovakat, egyikre felül ő maga, a másikra pedig felülteti a kocsiat és azzal elvágtattak.

A hoppon maradt menyecske pedig a kocsi hátulsó ülésén tündökött rajta az éj csendjében, hogy milyen kedélyes is ez a házaseslet.

— **A hatalom áldozata.** Fekete István miskolczi ügyvéd kiszenvedett porhüvelyét tegnapelőtt tették örök nyugalomra a kigyőri temetőben. Hogy ki volt Fekete István s mi volt az ő életének története, azt nem szükséges olvasóinknak elmondani, hiszen lapunkban oly sokszor megsirattuk őt, szerencsétlenség felett annyit keseregünk már, hogy most, midőn hanyatott életpályája véget ért, midőn testi és lelki kínainak véget vetett a jőtekonny halál, szinte megkönnyebbülést érezzük szívünkben, hogy, ime már vége! Frissen hányt sirhalma felett megállva nem is szándékozunk pörbe állni a földi igazságszolgáltatással, mely bizonyára megtévedett akkor, a mikor Fekete István ellen a hajsztát megindította. Minek háboritanánk fel érzéseinket a hatalom ellen való lármakiáltással, harsogással, mikor a mindennapi tapasztalat eléggé megtanithatott bennünket arra, hogy ha a gyenge harcra kél az erőssel, a hatalmassal, a gyengének buknia kell. Fekete István is elbukott. Megölték a lelkét, mikor őt, — az ép elméjű embert — „közveszélyes örült”-nek nyilvánították. Ez tökéletesen elég volt arra, hogy az esze után élő férfi jövője, egzisztenciája tönkre menjen. Erős kitarással kereste azt, a mit el sem vesztett se ebben az örült hajsztában utóljára is az „Angyalföldre” jutott; de nem azért, mintha odavaló lett volna, hanem azért, mert — mint ő maga mondá — ott akarja megmutatni, hogy elméje, gondolkozása teljesen ép. Ezt meg is mutatta. Az országos tébolydából kiadták a bizonyítványt, hogy elméje ép és egészséges; de mit ért ez már, mikor a rettenetes harcban, melyet majd két év folyamán az igazságszolgáltatás orvosi tanácsa ellen vívott, testi ereje megtört. A pályájától megfosztott, koldus szegényné lett ember sorvasztó betegséget kapott, ezzel a bajjal húzódtott el a világ elől Kis-Győrben levő rokonainál. Ebben a bajában halt meg kedden reggel. Tegnapelőtt délután egész csendben temették el ugyancsak Kis-Győrben. A jobb sorsot érdemelt férfi bizonyára mély részvétet fog kelteni minden jó érzésű ember szívében, a kik velünk együtt kívánják, hogy az anyai szenvedésen keresztül ment férfi — nyugodjék békében!

— **Elhagyta a gyermekét.** Apró kicsi szőke istenteremtése a Virág Mariska. Alig öt hetes, akkora csak, miut egy tisztességes ruhakefe. Szerelem gyermeke. Olyan szép kis megenni való baba. Piros, pufók arcu, szőke hajja, kék szeme mind mind szaksztott anyjájé. S ez az anya oda tudta hagyni ezt a kis angyalt. Szegény volt. Kiadtá gyermekét dajkaságba s nem bírta kifizetni a tartásdíjat. Egy nap azután eltűnt, ott hagyta gyermekét idegen kezek között. Hát ezt a ruhakefény rövidséget elhagyta az anyja. Elszökött világgá. S az asszony, a kinél tartásra hagyta, ma a városházán kérdezgette az uraktól, nem tudják-e vajjon merre csatangol a világban az az anya.

— **Azaz, hogy dehogyan anya, kérem szeretettel —** mondogatta magyarázólag s a kis gyerekekkel, a kit a kezében tartott, gesztikulált hozzá, mondva, csak csendesen — dehogyan anya is az ilyen... Oh, hogy hová szökött vajjon?

— **Jaj lelkem, ha mi azt tudnók.**

— **Hát nem tudják?**

— **Nem bizony lelkem.** Mert egészen más dolog az, ha teszem azt, bitangóság esett birka volna ez a gyerek. Azokról nagyon sok könyvet vezetünk.

— **Oh, oh... mormogta az asszony szomoruan.** Itt a tél rajtam. Hogy legyen én ennek az anyja mostan?

— **Busan lépdelt kifelé a szobából.**

— **Az ajtóból azonban visszaszólt:**

— **Különben elfér ez is a többi közt...**

— **Áthelyezés.** Alvinczy Sándor a löcsei állami főreáliskolai tanár, jeles tollu író, rendes tanári minőségben áthelyeztetett az egri állami főreáliskolához.

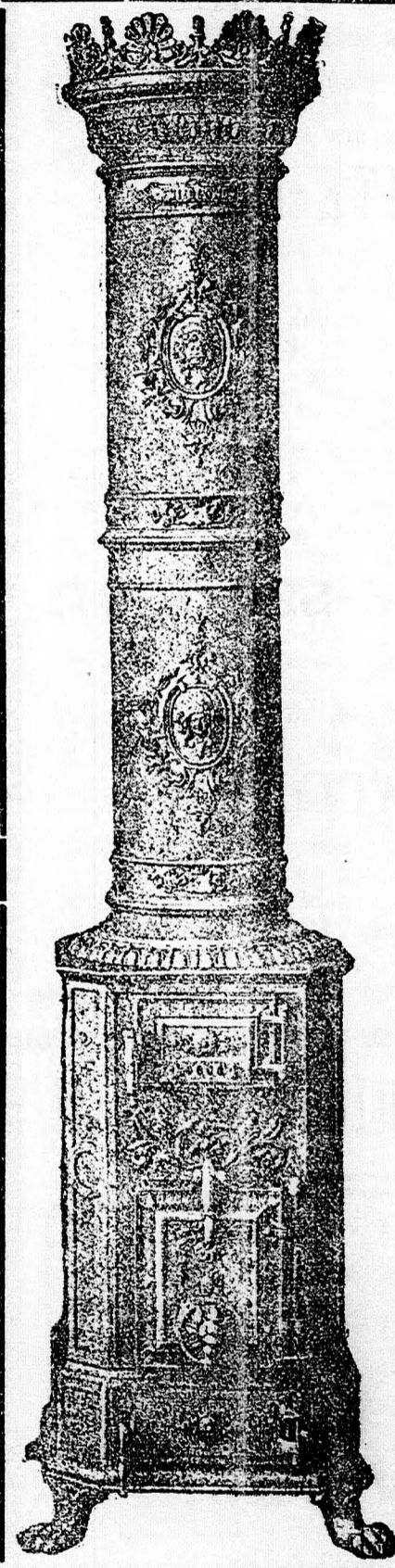
— **Lelkészi értekezlet.** Az alsó-borsodi ev. ref egyházmegye miskolczi körének lelkeszei szerdán délelőtt tartották meg az értekezlet alakuló közgyűlését. Az értekezlet elnökeül: Maklár Károly sajkókeresztúri lelkeszt, jegyzőjeül: Ilyés János harsányi lelkeszt választották meg. Az értekezlet ezután kemény bírálat alá vette a miskolczi püspöki javaslat egyes teteleit. Különösen a hirdetés kérdése támasztott érdekes és hosszantartó eszmecserét, melyben a megjelent lelkeszek majd mindnyájan résztvettek.

— **Hangversenyút.** A miskolczi dal- és önképzőkör (vasuti dalkör) a sátoralja-ujhelyi dal- és zene-

egylet meghívására szeptember hó 15-én hangversenyt ad Sátoralja-Ujhelyben. Városunknak ez a derek és törekvő dalköre nagy szorgalommal hozzáfogott a tanuláshoz, hogy az idegen városban dicsőséggel megállhassa a helyét. Jókredvet és kitartást kívánunk!

— **Szelvények kicserélése.** 3°/_o-os szerb 100 frankos sorsjegyek. A 3°/_o-os szerb 100 frankos sorsjegyek kamatját az új szerb pénzügyi rendezés folytán 2°/_o-ra szállítják le. A szerb pénzügyminiszter most erre vonatkozólag rendeletet bocsát ki, mely szerint a sorsjegytulajdonosok a kötvényeket a kicserelési helyeken bemutatni tartoznak, a hol a szelvényeket kivesszik belőlük és a kötvényekre megteszik azt a megjegyzést, hogy jövőben a 3°/_o helyett 2°/_o kamatot fognak fizetni. Október 13-tól kezdve a lebélyegzett kötvények tulajdonosai az új 2°/_o-ra szóló szelvényeket kapják. A 3°/_o-os kamatok csak augusztus 13-ig fizetik. E naptól kezdve a 2°/_o-os kamatozás lesz érvényben. Az első új szelvény 1896. január 13-án esedékes. Az 1896. január 13-tól 1896. augusztus 13-ig folyó kamatkülönbözet az új szelvények kiadásánál 58 centime-mel készpénzben egyenlítik ki. A huzási tervzet a régi marad. A kihuzott sorsjegyeket és a szelvényeket az autonom monopól kezeléség beváltja. A kicserelés bejelentésére 6 heti időtartamot állapítottak meg és pedig augusztus 13-tól kezdve szeptember 24-ig. E hatánap után a kicserelés csak a pénzügyminiszter külön engedélye alapján történhetik. Falkenstein Soma bank és váltó üzlete esz-közi Miskolczon a kicserélést.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: **Dr. Kontz Miklós.**
Helyettes szerkesztő s lapkiadó: **Ruttkay Menyhért.**

Van szerencsém a t. építész és építető uraknak szives figyelmét felhívni üzletemben

nagy választéku

valódi

FRIEDLANDI

szabályozható, töltő, tűzálló, betétes, továbbá

világító

kályhákra,

melyeknek gondos felállítása saját felügyeletem alatt történik, azok jóságáért szavatosságot vállalok

a legolcsóbb

árak mellett.

Kiváló tisztelettel

Pigay Imre

vaskereskedő,

a Forgóhidnál.

Az első szegedi cs. és kir. szab.

műtrágyagyár

részvénytársaság

ajánlja elismerten leghatásosabb

műtrágya-gyártmányait

u. m. *superphosphátok, Tomassalak, csontlisztek, kénsavas káli, Chlor-káli, kénsavas ammoniák, Chilli salétrom,* továbbá a különféle növények által szükségelt tápanyagok szerint vegyített

műtrágya-különlegességeit.

A birtokosok, birtokbérlők és gazdák kényelmére képviselője

Révész Miksa

Miskolczon, Széchenyi-utca 124. sz. a.

Raktárt is tart, ki is készségesen szolgál ez iránt utbaigazítással.

Ugyanezen iroda szállit bármely vasuti állomásra **d.-horváthi, salgó-tarjáni és posz-köszönet,** legfinomabb gépolajat és más gazdasági cikkeket bányá-, illetve gyári áron.

Sziveskedjenek tőlünk
AJÁNLATOT kérni;
 számlák-, levélpapírok-, borítékok-, czimkártyák- és névjegyekre, szállítási- és kísérő-levelekre, vagy bármily szükségelt nyomtatványra.
Elegáns, kifogástalan kivitel.
Olcsó árak! Gyors szállítás!
WESSELÉNYI és GEDEON nyomdai műintézet
 Miskolcz, Széchenyi-utca 45. * TELEFON.

Félszázad óta
 kitünőnek elismert
Arany érem Péc, 1888. **Érdem érem** Temesvár 189
Dr. SICHULSKY-féle
arczkenőcs és mozdóviz.
 Ezen készítmények ajánló levelét azoknak félszázad óta mindenütt elterjedt világhírök és bámulatos hatásuk képezik. Megbízható sikerrel használtatnak szeplő és májfoltok, a forróság vagy fagy által keletkezett pirosság s a bőr minden tisztátalansága ellen. Egy nagy tégely ára 70 kr., egy kis tégely 35 kr. Egy nagy üveg mozdóviz 1 frt, egy kis üveg 50 kr. Hozzávaló Mandola-korpa-zappan 25 kr.
Joliessante-Crème
 bőrfinomító és szépítő szer.
 Kitünő hatással bír a bőr finomítása és szépségének előmozdítására, valamint a pattanások s kiütések elűzésére. Egy üveg ára 1 frt 55 kr.
JOLIESSANTE-PUDER
 fehér, rózsás és sárga színben.
 Kiváló finomsága miatt ajánlható leginkább. — Az arczra láthatatlanul tapadva, annak kellemes színt ad. — Egy nagy doboz ára 80 kr., kisebb doboz 50 kr.
Joliessante-Fogpor
 legegészségesebb fogpor a fogak tisztítására, odvasodásuk és bűzösüsk eltávolítására s megővésére, mely által egyuttal a foghúsra is a legjótékonyabb hatást gyakorolja. Egy doboz ára 50 kr.
Joliessante-zappan
 már kellemes illatánál fogva is a legkedveltebb tolett-zappan. A bőrt finom és simává teszi, valamint előmozdítja s emeli annak friss, üde kinézését. Kivánatra mintadarabok ingyen adatnak. Egy drb 40 kr.
HAJ-RESTORER
 biztos szer a megöszült haj eredeti természetes színének visszaállítására. Egy üveg ára 1 frt.
 Kapható: Molnár Lipót gyógyszerésznél, mint készítőnél Kassán. Miskolczon: Szabó Béla droguista-üzletében.

Ámitás kikerülése végett!!

Sártory Oszkár
 cementtechnikus fiókja
 Miskolczon, Buzatér 24. sz. a. létezik.

Az **oppelni portlandcement-gyáraknak** magyarországi egyedüli képviselője, továbbá főraktár **lábatlani** (gróf Room-féle) **románcementben** és **perlmoosi portlandcementből.**
 Cement- és csatornázási munkák vállalkozója.

Továbbá e helyben ujonnan szerkesztett **présrendszer** szerint berendezett **cementárú-gyárban** kitünő és valódi portland-cementből lemezeket természetesen, vörös és fekete színben, különféle nagyságban, közönséges és mesterséges márványból gyártok; mindennemű **épület-díszítményeket** szállítok, elvállalok cementépítési munkálatokat, u. m.: **venecziái, terrazzi, gránit, mozaik-padoszat, cement talapat, vízvezető cement-csat rna, falak szárazsáttétele, vízvezetők helyreállítását, szarvasmarha abrakorompók, abrakelhűtő kádak és vizgyűjtők elkészítését. Egész kripták építését cement vagy gránitmozaikból, legolcsóbb áron. Különös figyelembe ajánlom gránit-mozaikból készülő **arköveket** tetszésszerű alakban és nagyságban.**

Kelheimi, mettlahi, keramit és karrarai márványlapokat, elszigetelő hátrányos lemezeket — különösen előnyösek falak száraz állapotban megtartására, **kőszénkátrányt, asphalt, kőfedél paplapokat,** — **tűmentes téglákat** a legolcsóbb áron mellett szállítok. Általában minden az építési szakmába vágó megrendelések a leggyorsabban és a legjutányosabban teljesítetnek.

Üzlet-megnyitás.

Bátorkodom Miskolcz város t. közönségének tudomására adni, hogy f. év augusztus havában **Széchenyi-utca 83. sz. a.** (Szinház-utca sarkán) egy a mai kornak teljesen megfelelő

keztyű- és sérvkötészeti-üzletet
nyitottam.
 A t. közönség pártfogását kérve
 teljes tisztelettel
Schvarcz Bernát, keztyűs és sérvkötész
betegápoló- és gummiáruk gyári raktára.

Nagy választék katonatiszti (Uniform) keztyűkben. Francia különleges-ségek. Preservativs Français. Keztyűk tisztítása, valamint minden e szakmába vágó javításokat elfogadok. Gyógyszerészek, szülésznők, kórházak jutányos árengedményben részesülnek.

FALKENSTEIN SOMA bank- és váltóüzlete Miskolczon.
 Az államtól engedélyezett

első magyar sorsjáték
 ügynöksége.

A budapesti ezredéves kiállítás alkalmával 100,000 sorjegy 31,499 két osztályban beosztott nyereménnyel és egy jutalommal.

Legnagyobb nyeremény a legkedvezőbb esetben **1.000,000 korona.**

I. osztály.		II. osztály.	
Egy sorsjegy ára 40 korona.		Egy sorsjegy ára 40 korona.	
I. osztályu nyeremények.		II. osztályu nyeremények.	
Huzás 1895. október hó 16—19-ig.		Huzás 1895. december hó 6—14-ig.	
nyeremény	korona	korona	korona
1 á	80000	1 jutalom	600000
1 "	60000	1	400000
1 "	40000	1	200000
1 "	30000	1	100000
1 "	20000	1	50000
1 "	15000	2 á	20000
1 "	10000	2 "	15000
2 "	8000	4 "	10000
8 "	4000	10 "	8000
10 "	2000	27 "	6000
13 "	1000	100 "	2000
100 "	400	200 "	1000
860 "	200	1150 "	200
9000 "	80	200000 "	100
10000 nyeremény	összesen	21499 nyeremény és 1 jutalom	43320000

E sorsolás sorsjegyei ajánlatnak és szétküldetnek következő hivatalos árak mellett: 1/1 sorsj. 20 frt, 1/10 sorsj. 2 frt, 1/20 sorsj. 1 frt. — Mindkét osztályhoz: 1/1 sorsj. 40 frt, 1/10 sorsj. 4 frt, 1/20 sorsj. 2 frt. **Minden bel- vagy külföldről érkező megrendelés pontosan eszközöltetik.** Rendeléseknél pontos czimadatok kéretnek. Befizetések póstaaltvány útján.
 Huzáslajstromok és postadíj 40 kr. mindkét osztályért.
Falkenstein Soma, bank- és váltóüzlete Miskolczon.

Egy fiatal könyvelő és levelező, ki a magyar és németnyelvet teljesen bírja
felvétetik egy helybeli gyárban.
 Ajánlatokat e lap kiadóhivatalába kérünk.

Mathiasz András
 SZIJ- ÉS
 NYEREGGYÁRTÓ
 Miskolczon,
 Szemere-utca 30. sz.

A legnagyobb választék katonatiszti nyergekben
 és nyeregszerekben előírás szerint, ugyszinte
civil-nyergek
 és kocsizó lószerszámok a modern kor és minden izlésnek megfelelőleg a legjutányosabb árban. Javítások gyorsan és jutányosan eszközöltetnek.
Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.